

HRVATSKI SABOR

P.Z. br. 322

KLASA: 740-02/18-01/01

URBROJ: 65-18-02

Zagreb, 22. ožujka 2018.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o kaznenom postupku*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Ranko Ostojić, zastupnik u Hrvatskom saboru, aktom od 16. ožujka 2018. godine.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, sudjelovat će predlagatelj prijedloga zakona.

PREDSJEDNIK
Gordan Jandroković

P.Z. br. 322

HRVATSKI SABOR
Ranko Ostojić, zastupnik
u Hrvatskome saboru

Zagreb, 16. ožujka 2018.

Hr**NP*740-02/18-01/01*6531-18-01**Ha

REPUBLIKA HRVATSKA
CS - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg. Sv. Marka 6

Primijeno: 22-03-2018		
Konstitucijska oznaka:	Org. jed.	
740-02/18-01/01	65	
Državni broj:	Pril.	Vrij.
6531-18-01	1	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o kaznenom postupku

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (NN, br. 85/10- pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora (NN, br. 81/13, 113/16 i 69/17) podnosim **Prijedlog Zakona o izmjeni Zakona o kaznenom postupku.**

Sukladno članku 174. stavku 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, u postupku donošenja Zakona na sjednicama radnih tijela i sjednici Hrvatskoga saboru, sva potrebna obrazloženja, obavijesti i objašnjenja dat ću osobno.

ZASTUPNIK

Ranko Ostojić

RANKO OSTOJIĆ, zastupnik u Hrvatskome saboru

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O KAZNENOM POSTUPKU

Zagreb, ožujak 2018.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O KAZNENOM POSTUPKU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjeni Zakona o kaznenom postupku (dalje u tekstu: Zakon) sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/2010 – pročišćeni tekst i 5/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Aktom od 2. ožujka 2017. Vlada Republike Hrvatske je uputila u saborsku proceduru Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, a aktom od 21. lipnja 2017. Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, radi ispunjenja obveze usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije, odnosno Direktivom 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220 /PUP, Direktivom 2013/48/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom postupku i u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga te o pravu na obavješćivanje treće strane u slučaju oduzimanja slobode i na komunikaciju s trećim osobama i konzularnim tijelima, Direktivom 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u europskoj uniji te Direktivom 2014/62/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o kaznenopravnoj zaštiti eura i drugih valuta od krivotvorenja kojom se zamjenjuje Okvirna odluka Vijeća 2000/383/PUP.

U kontekstu preuzetog usklađivanja, između ostalog, pristupilo se i izmjeni odredbi članka 208. Zakona o kaznenom postupku (dalje u tekstu: ZKP) kako bi se prenijele odredbe Direktive 2013/48/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom postupku i u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga te o pravu na obavješćivanje treće strane u slučaju oduzimanja slobode i na komunikaciju s trećim osobama i konzularnim tijelima (dalje u tekstu: Direktiva 2013/48/EU).

Kako bi se pravilno prenijele odredbe članka 2. i 3. Direktive 2013/48/EU predlagatelj je prvotno pristupio izmjeni definicije osumnjičenika iz članka 202. stavka 2. točke 1. ZKP-a, s obzirom da je u ZKP-u bila prihvaćena mješovita definicija osumnjičenika, a što je pretpostavljalo ispunjavanje formalne (da se stjecanje položaja osumnjičenika veže za podnošenje kaznene prijave kao formalnog akta nadležnog tijela) i materijalne pretpostavke (osumnjičenik je osoba protiv kojega se provode izvidi ili je provedena hitna dokazna radnja), dok Direktiva 2013/48/EU u odredbama članka 2. stavka 1. definira pojam osumnjičenika samo u materijalnom smislu i ne traži formalni akt nadležnog tijela za stjecanje položaja osumnjičenika (usvojenim izmjenama osumnjičenik je osoba u odnosu na koju postoje osnove

sumnje da je počinila kazneno djelo i protiv koje policija i državno odvjetništvo poduzimaju radnje u cilju razjašnjenja te sumnje - osumnjičenik u materijalnom smislu).

Slijedom toga, izmjenom članka 208. ZKP-a utvrđeno je isključivo policijsko prikupljanje obavijesti od građana, te je isto nomotehnički razdvojeno od ispitivanja osumnjičenika kada ga provodi policija, a koje je uređeno novim člancima 208.a i 208. b. Predloženim izmjenama su se različite postupovne situacije razdvojile, a ujedno je izvršeno i potrebno prenošenje dijela odredbi Direktive 2013/48/EU.

S obzirom da je prema postojećim zakonima i realnom životu policija temeljno tijelo za doznavanje o planiranim ili počinjenim kaznenim djelima i njihovim mogućim počiniteljima, da bi udovoljila toj složenoj zadaći, njena djelatnost mora biti pojednostavljena, oslobođena procesnih formi i ograničenja kako bi njeno postupanje koje prethodi redovnom kaznenom postupku omogućilo uvjete za njegovo pokretanje.

Sama procesna djelatnost ne može, iz mnoštva razloga, udovoljiti zahtjevima realnog života, jer izvršenje kaznenih djela je nešto neplanirano nešto što se događa svakodobno i nenajavljeno, te stoga traži hitnu, brzu i munjevitu reakciju policije bez odlaganja, jer se samo na taj način može spriječiti izvršenje kaznenih djela odnosno kod već počinjenog kaznenog djela sačuvati tragove koji su po pravilu izloženi propadanju, te uhvatiti počinitelja ili počinitelje.

Uzimajući u obzir odredbe članka 208. ZKP-a vidljivo je da su one suprotnost onome što je glavna postavka policijskog postupanja, a to je brzina i operativnost u postupanju, te da su „neživotne“ i „otežavajuća okolnost“ u obavljanju policijskog posla, a s druge strane, u određenim situacijama one onemogućavaju pravo na obranu osumnjičenika odnosno okrivljene osobe.

Slijedom toga predlažem izmjene odredbi članka 208. stavka 2. i 5. ZKP-a.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Državnom proračunu.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O KAZNENOM POSTUPKU

Članak 1.

U članku 208. stavku 2. riječi: „drugih osoba,“ brišu se.

U članku 208. stavku 5. riječi: „prekinut će se prikupljanje obavijesti“ zamjenjuju se riječima: „može ispitati u svojstvu osumnjičenika prema odredbama članka 208. ovog zakona.“.

V. OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Člankom 208. stavkom 2. ZKP-a utvrđeno je da se obavijesti mogu prikupljati od osoba koje su u pritvoru ako je to potrebno radi otkrivanja kaznenih djela drugih osoba, uz odobrenje državnog odvjetnika odnosno suca istrage i u prisutnosti branitelja.

Nadalje, stavkom 5. članka 208. uređena je situacija u kojoj se tijekom prikupljanja obavijesti od građana ustanovi da u odnosu na određenu osobu postoje osnove sumnje da je baš ona počinitelj ili sudionik u počinjenju kaznenog djela, a isto je u praksi vrlo čest slučaj. Od tog trenutka izričito je i propisano postupanje policije prema toj osobi, te policija od te osobe više ne može prikupljati obavijesti, već je može samo ispitati u svojstvu osumnjičenika sukladno članku 208.a ZKP-a.

Pored toga što se spomenutim odredbama otežava otkrivačka djelatnost policije, isto ima za posljedicu onemogućavanje prava na obranu osumnjičene odnosno okrivljene osobe.

Kao ogledni primjer može se uzeti hipotetska situacija da je došlo do usmrćenja u nekom javnom prostoru, gdje je više građana tome nazočilo.

Policija dođe i zatekne građanina s pištoljem u ruci, usmrćena osoba leži na podu, a taj isti građanin kaže da je on pucao i usmratio tu osobu.

U tom slučaju, s obzirom da postoje osnove sumnje, policija u skladu s odredbom članka 208. stavak 5. mora prekinuti razgovor s tada osumnjičenom osobom te ga uhititi, privesti u postaju i u propisanoj formi s njim obaviti ispitivanje.

Možda osumnjičena osoba ima potrebu policajcima reći nešto u svoju korist, npr. da je prije njihova dolaska osoba koja je stajala kraj usmrćene osobe uzela iz ruke usmrćene osobe pištolj ili nož s kojim ga je usmrćena osoba napala, i sklonila ga, tj. pokušala uništiti tragove. Policija u tom slučaju, uopće ne bi smjela dozvoliti osumnjičeniku da išta kaže, a kamoli postupati po tome, slijedeći doslovnu odredbe članka 208. stavka 5., nego tek u formalno-pravno uređenom ispitivanju postupiti po njegovu iskazu, znači nakon dolaska u postaju, izvršenih propisanih pouka i čekanja na dolazak odvjetnika.

Velika je vjerojatnost da osobe koja je uzela dokazni materijal više neće biti ili da se više neće moći doći do dokaza kojim okrivljenik može dokazati svoju tvrdnju da je bio napadnut i da je u samoobrani upotrijebio vatreno oružje.

Postavlja se pitanje tko je u takvim slučajevima oštećen? Kao oštećeni subjekt pojavljuje se osumnjičena osoba i proces utvrđivanja istine.

Nadalje, u odredbi stavka 2. članka 208. predviđeno je da se, ako je to potrebno radi otkrivanja kaznenih djela drugih osoba, obavijesti mogu prikupljati od osoba koje su u pritvoru. Nije logično da od okrivljenika možete prikupljati obavijesti o kaznenim djelima drugih osoba, a da nije moguće na isti način prikupljati obavijesti o eventualnim počinjenim kaznenim djelima te osobe od strane policije kao osnovnog

tijela za otkrivanje kaznenih djela i počinitelja istih. Ovakvom odredbom se nepotrebno i apsolutno nesvrshodno ograničava rad policije u otkrivanju počinitelja i počinjenih kaznenih djela.

VI. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Članak 208.

(1) Policija može prikupljati obavijesti od građana. U prikupljanju obavijesti građani se ne mogu ispitivati u svojstvu svjedoka ili vještaka.

(2) Ako je to potrebno radi otkrivanja kaznenih djela drugih osoba, obavijesti se mogu prikupljati od osoba koje su u pritvoru. Odobrenje za njihovo prikupljanje daje državni odvjetnik, a ako je pritvor produljen, odobrenje daje sudac istrage. Te se obavijesti prikupljaju u prisutnosti branitelja.

(3) Prikupljanje obavijesti iz stavka 2. ovoga članka od osoba koje su u istražnom zatvoru ili u drugoj ustanovi za osobe lišene slobode moguće je samo ako je to, na temelju pisanog prijedloga državnog odvjetnika, odobrio sudac istrage ili predsjednik vijeća, u prisutnosti branitelja, odnosno odvjetnika kojega ta osoba sama izabere ili joj ga odredi sudac istrage.

(4) Radi prikupljanja obavijesti iz stavka 1. ovoga članka policija može pozivati građane. Osoba koja se odazvala pozivu, a odbije dati obavijesti, može u svakom trenutku napustiti policijske prostorije te se ne može ponovno pozivati zbog istog razloga.

(5) Ako se u odnosu na osobu od koje policija prikuplja obavijesti tijekom prikupljanja obavijesti pojave osnove sumnje da je počinila ili sudjelovala u počinjenju kaznenog djela, prekinut će se prikupljanje obavijesti. Od te osobe policija više ne može prikupljati obavijesti već je može ispitati u svojstvu osumnjičenika prema odredbama članka 208.a ovoga Zakona.